

Sygn. akt V CSK 420/12

POSTANOWIENIE

Dnia 19 czerwca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Wojciech Katner

w sprawie z powództwa Stowarzyszenia Filmowców Polskich w W.

przeciwko L. D.

o ochronę praw autorskich i zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 19 czerwca 2013 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 25 kwietnia 2012 r.,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej pozwanego do rozpoznania**
- 2) odmawia stronie powodowej zasądzenia kosztów postępowania kasacyjnego od pozwanego.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 25 kwietnia 2012 r. Sąd Apelacyjny na skutek apelacji powoda zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w J., zakazując pozwanemu reemisji w sieci kablowej utworów audiowizualnych, do których prawa autorskie pozostają w zarządzie powoda, do chwili zawarcia przez strony umowy licencyjnej. Zdaniem Sądu Apelacyjnego Sąd pierwszej instancji naruszył art. 79 ust. 1 w związku z art. 17 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631 – tj. ze zm., dalej jako: „u.p.a.”). Biorąc pod uwagę, że z dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych wynika, że strony nie zawarły umowy licencyjnej na podstawie art. 21¹ u.p.a., spełnione zostały przesłanki udzielenia ochronie powodowi (reprezentującemu interesy twórców), przez orzeczenie o zaniechaniu naruszeń praw autorskich. Na ocenę działań pozwanego jako bezprawnych nie wpływa przy tym fakt, że dokonywał on reemisji utworów w ramach działalności gospodarczej, zasada swobody jej prowadzenia nie pozwala bowiem na ignorowanie cudzych praw autorskich. Zdaniem Sądu Apelacyjnego w sprawie nie wykazano także przesłanek uzasadniających zastosowanie art. 5 k.c. Nie wskazuje na to zwłaszcza fakt prowadzenia przez powoda działalności gospodarczej na znaczną skalę, przez dostarczanie sygnału telewizji kablowej znacznej liczbie konsumentów.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez pozwanego. W ramach pierwszej podstawy kasacyjnej zarzucił on naruszenie art. 6 k.c.; art. 5 k.c.; art. 79 ust. 1 pkt 3 u.p.a. (oraz osobno lit. b tego przepisu); art. 363 § 2 *in fine* k.c.; art. 362 k.c.; art. 79 ust. 1 pkt 1 u.p.a.; art. 2 ust. 1, art. 3 ust. 1, art. 3 ust. 2 oraz art. 13 ust. 1 zd. 2 lit. b dyrektywy 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej (Dz.Urz. L z 2004 r., nr 157, s. 45 – dalej jako: „dyrektywa 2004/48/WE”); art. 106 ust. 2 u.p.a.; art. 3 w związku z art. 2 ust. 1 i art. 2 ust. 2 pkt 2 oraz art. 9 ust. 2 pkt 1, 2 i 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. Nr 50, poz. 331 ze zm.); art. 102 zd. 1 i zd. 2 lit. a i b TFUE; a także art. 2, 20 i 31 ust. 3 Konstytucji. W ramach drugiej podstawy kasacyjnej skarżący zarzucił naruszenie: art. 228 § 1 i 2 k.p.c.; art. 233 § 1

w związku z art. 236 k.p.c.; art. 233 § 1 w związku z art. 316 § 1 k.p.c.; art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c.; art. 233 § 1 k.p.c.; art. 187 § 1 pkt 2 w związku z art. 126 § 1 pkt 3, art. 187 § 1 *in principio*, art. 232 zd. 1 i art. 3 k.p.c.; art. 227 w związku z art. 233 § 1 k.p.c.; art. 245 w związku z art. 309 k.p.c.; art. 128 § 1 w związku z art. 129 § 2 k.p.c.; art. 278 § 1 i art. 290 § 1 k.p.c.; art. 386 § 6 k.p.c.; art. 98 § 1 w związku z art. 98 § 3 i art. 109 § 2 k.p.c. Na podstawie tych zarzutów skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu oraz o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W sprawie nie występują podstawy do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Brak jest zwłaszcza przesłanek, na które powołał się skarżący.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał na występowanie w sprawie dwudziestu istotnych zagadnień prawnych oraz trzydziestu czterech kwestii mieszczących się jego zdaniem w ramach przesłanki, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Na wstępie należy zauważyć, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przez istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. należy rozumieć abstrakcyjny i ogólny problem prawny o charakterze uniwersalnym, mogący mieć znaczenie także na gruncie innych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 października 2010 r., I CSK 189/10, nie publ., z dnia 23 marca 2012 r., II PK 2/12, nie publ. oraz z dnia 18 września 2012 r., II CSK 180/12, nie publ.). Kwestie wskazane przez skarżącego jako istotne zagadnienia prawne podzielić można na trzy grupy.

Po pierwsze, większość wskazanych przez niego problemów (zagadnienia 1 – 3, 12, 14 – 20) dotyczy sposobu wykładni i stosowania przepisów u.p.a., częściowo w związku z przepisami prawa konkurencji. W zakresie wskazanym przez skarżącego regulacje ten nie budzą jednak istotnych wątpliwości, które wymagałyby wyjaśnienia w ramach rozpoznania skargi kasacyjnej. Wskazywane regulacje były już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, zaś dotychczasowy tok sprawy nie ujawnił, na ich tle innych problemów, które wymagałyby nowych rozstrzygnięć.

Wątpliwości nie budzi także relacja art. 79 ust. 1 pkt 1 i 3 u.p.a. i art. 5 k.c. (zagadnienie 13). Nie ulega oczywiście wątpliwości, że konstrukcja nadużycia prawa odnosi się potencjalnie do każdego prawa podmiotowego, jej zastosowanie wymaga jednak z natury rzeczy oceny okoliczności konkretnej sprawy. W konsekwencji, nie można uznać, by problem ten posiadał abstrakcyjny i uniwersalny charakter, który cechować musi istotne zagadnienie prawne.

Druga grupa zagadnień odnosi się do zgodności polskiej regulacji prawa autorskiego i praktyki jej stosowania z przepisami dyrektywy 2004/48/WE (zagadnienia 4 – 7). Kwestie te nie mogłyby jednak zostać ocenione przez Sąd Najwyższy w ramach rozpoznania skargi kasacyjnej, kompetentny w tym zakresie jest bowiem Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Potrzeby takiej nie dostrzegł Sąd Apelacyjny, nie wydaje się także, by zachodziła ona na etapie postępowania kasacyjnego (zwłaszcza, gdy weźmie się pod uwagę analizę tego problemu w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2011 r., IV CSK 133/11, OSNC 2012, nr 5, poz. 62).

Po trzecie, z analogicznych powodów za istotne zagadnienia prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nie można uznać także problemów opartych o prawo konstytucyjne (zagadnienia 8 – 11). Sposób ich sformułowania wskazuje, że skarżący nie zmierza do wyjaśnienia sposobu wykładni przepisów rangi ustawowej w sposób zgodny z Konstytucją, lecz do wyjaśnienia, czy wynikające z nich normy prawne – które stały się podstawą zaskarżonego orzeczenia – są zgodne z Konstytucją. Ocena tej kwestii przekracza jednak zakres kognicji Sądu Najwyższego, gdyż ze względu na strukturę władzy sądowniczej należy do kompetencji Trybunału Konstytucyjnego.

Brak także podstaw, by uznać, że w zakresie wskazanym przez skarżącego zachodzi konieczność wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wskazując na tę przesłankę skarżący powinien wskazać konkretne wątpliwości lub rozbieżności, jakie na tym tle występują w orzecznictwie (tak m.in. Sąd Najwyższy w postanowieniach: z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151 oraz z dnia 26 listopada 2012 r., III SK 18/12, nie publ.).

Kwestie wskazane skarżącego na gruncie art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. podzielić można na dwie wyraźne grupy. Pierwsza z nich, to wskazane na s. 16 – 18 skargi kasacyjnej jedenaście problemów, które wymagają – zdaniem skarżącego – wyjaśnienia przez Sąd Najwyższy. Drugie z nich, na s. 19 – 32 stanowią kwestie będące jego zdaniem źródłem rozbieżności w orzecznictwie.

Sposób sformułowania argumentów z pierwszej grupy wskazuje, że skarżący traktuje je jako abstrakcyjne kwestie o problemowym charakterze, nawiązując raczej do konstrukcji istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), niż do przesłanki wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Sześć spośród tych kwestii (1.a, 1.b, 1.h, 2.a, 2.b, 3.a) odnosi się do wykładni przepisów u.p.a., trzy problemy (1.c – 1.f) dotyczą znaczenia dla sprawy dyrektywy 2004/48/WE, jeden zaś (1.g) odnosi się do prawa konstytucyjnego. Kwestie te ściśle wiążą się z omówionymi wyżej problemami wskazywanymi jako zagadnienia prawne – i z analogicznych względów nie można uznać, by odpowiadały one przesłankom przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, o których mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Uzasadnienie pozostałych twierdzeń, co do których zdaniem skarżącego zachodzą wątpliwości lub rozbieżności w literaturze, zostało skonstruowane w podobny sposób – przez stwierdzenie, że dany problem wywołuje rozbieżności i wskazanie orzeczeń Sądu Najwyższego i sądów powszechnych, które skarżący uznaje za rozbieżne. Taki sposób uzasadnienia przez skarżącego swoich twierdzeń nie wystarcza jednak do wykazania, by w zakresie tym doszło do spełnienia przesłanki, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Proste zestawienie wypowiedzi judykatury, bez syntezy wynikających z nich poglądów i określenia istoty wskazywanej rozbieżności nie pozwala stwierdzić, czy twierdzenia te uzasadniać mogą przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Należy podkreślić, że skarga kasacyjna, będąca nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, realizować ma w pierwszej kolejności cele publiczne. Zgodnie z tym założeniem ukształtowane zostały także przesłanki przyjęcia jej do rozpoznania. W wypadku przesłanki, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., funkcja ta sprowadza się do możliwości usunięcia przez Sąd Najwyższy wątpliwości i rozbieżności związanych z wykładnią określonej regulacji prawnej, które mogłyby w negatywny sposób wpływać na funkcjonowanie systemu prawa. Ocena

występowania tej przesłanki na gruncie danej skargi kasacyjnej wymaga jednak stwierdzenia, czy dana rozbieżność lub wątpliwość rzeczywiście ma miejsce oraz jak poważny jest jej charakter. Sposób uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania sprawia jednak, że intencja skarżącego pozostaje w tym zakresie niejasna.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Na podstawie art. 398⁷ § 1 k.p.c. należało odmówić powodowemu Stowarzyszeniu zasądzenia kosztów postępowania, ze względu na niedochowanie terminu wniesienia odpowiedzi na skargę.